

«Εποχιακές επιχειρήσεις και καταβολή ανταποδοτικών τελών καθαριότητας και φωτισμού»

I. Το εφαρμοστέο νομοθετικό πλαίσιο

Στο άρθρο 21 παρ. 1 του από 24.9/20.10.1958 β.δ/τος (ΦΕΚ Α'171), όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 1080/1980 (Α'246) ορίζεται ότι : «Δια τας υπό του δήμου ή κοινότητας παρεχόμενας υπηρεσίες καθαριότητας των οδών, πλατειών και κοινοχρήστων εν γένει χώρων, της περισυλλογής, αποκομιδής και διαθέσεως απορριμμάτων, ως και της κατασκευής και λειτουργίας κοινοχρήστων αφοδευτηρίων, επιβάλλεται τέλος οριζόμενον δι' αποφάσεως του συμβουλίου, υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου». Περαιτέρω, στο άρθρο 22 του αυτού β.δ. ορίζεται ότι: «Δια τας δαπάνας εγκαταστάσεων, συντηρήσεως και ηλεκτρικής ενεργείας προς φωτισμόν των κοινοχρήστων χώρων επιτρέπεται δι' αποφάσεως του συμβουλίου, υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου, η επιβολή υπέρ του δήμου ή κοινότητας τέλους μη δυναμένου να υπερβή τα τριάκοντα τοις εκατόν του εκάστοτε επιβαλλομένου τέλους καθαριότητας». Στην παρ. 12 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 (Α'2) ορίζεται ότι : «Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού, που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του β.δ. 24.9/20.10.1958 (ΦΕΚ Α'171) και του άρθρου 4 του ν. 1080/1980 (ΦΕΚ Α'246), ενοποιούνται σε ενιαίο ανταποδοτικό τέλος. Το τέλος αυτό επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για την αντιμετώπιση των δαπανών παροχής υπηρεσιών καθαριότητας και φωτισμού, καθώς και κάθε άλλης δαπάνης από παγίως παρεχόμενες στους πολίτες δημοτικές ή κοινοτικές υπηρεσίες ανταποδοτικού χαρακτήρα. Για τον καθορισμό του συντελεστή του τέλους και τη διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης του τέλους αυτού εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 25/1975 (ΦΕΚ Α' 74),.....».

Στο **άρθρο 5 του ν. 429/1976** "περί τροποποιήσεως διατάξεων τινων του Ν. 25/1975 "περί υπολογισμού και τρόπου εισπράξεως των δημοτικών και κοινοτικών τελών καθαριότητος και φωτισμού και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων" (Α 235) ορίζεται ότι : "1. Βιομηχανία, κινηματοθέατρα και εν γένει επιχειρήσεις λειτουργούσαι εποχιακώς υποχρεούνται εις την καταβολήν τελών καθαριότητος και φωτισμού αναλόγως προς τον χρόνον λειτουργίας και πάντως ουχί ολιγώτερον του τριμήνου. Χρόνος μείζων του δεκαπενθημέρου λογίζεται μην. 2. Περί του χρόνου της εποχιακής λειτουργίας αποφασίζει το δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιον δι' αποφάσεως αυτού, εγκρινομένης υπό του Νομάρχου μετά προηγουμένην υποβολήν υπό του υποχρέου εις τον δήμον ή την κοινότητα υπευθύνου δηλώσεως του

άρθρου 1 του Ν.Δ. 105/1969 "περί ατομικής ευθύνης του δηλούντος ή βεβαιούντος". 3. Ο δήμος ή η κοινότης επί τη βάσει του καθορισθέντος χρόνου προσδιορίζει το εις τετραγωνικά μέτρα πλασματικών εμβαδόν, το οποίον πολλαπλασιαζόμενον επί τον ισχύοντα κατά κατηγορίαν συντελεστήν αποδίδει ποσόν τελών ίσον προς το αναλογούν εις τον χρόνον λειτουργίας. 4. Εις τας ανωτέρω περιπτώσεις επιτρέπεται η άσκησις των ενδίκων μέσων των προβλεπομένων υπό των διατάξεων του άρθρου 72 του από 24/9-20.10.1958 Β.Δ/τος, ως τούτο τροποποιηθέν διά του άρθρου 40 του Ν.Δ. 4260/1962 ισχύει νυν, εφαρμοζομένων αναλόγως κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 6 του παρόντος νόμου".

II. Δυνατότητα επιμερισμού και διαφορετικής μεταχείρισης επιμέρους τμημάτων/ χώρων της επιχείρησης

Το Συμβούλιο της Επικρατείας (αρ. 744/1998 απόφαση) έκρινε, στα πλαίσια αναιρετικής δίκης, ότι το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης (αρ. 60/1991 απόφαση) προκειμένου να καταλήξει στην κρίση του ότι η επιχείρηση της αναιρεσείουσας δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως εποχιακή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 ν. 429/1976, ώστε να υποχρεωθεί στην καταβολή τελών καθαριότητας και φωτισμού αναλόγως προς τον χρόνο λειτουργίας της, αντιμετώπισε ως ενιαίο σύνολο τους χώρους που καταλαμβάνουν τα γραφεία της, τα οποία λειτουργούν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, και τις αίθουσες επεξεργασίας καπνού που διαθέτει και οι οποίες λειτουργούν καθ' ορισμένο διάστημα του έτους (3-4 μήνες), χωρίς να προβεί σε διαχωρισμό των ως άνω χώρων, και επομένως εσφαλμένα ερμήνευσε και εφήρμοσε το άρθρ. 5 ν. 429/1976. Αντιθέτως, το ΣτΕ έκρινε ότι διατάξεις του άρθρου 5 ν. 429/1976, **δεν αποκλείεται η διαφορετική μεταχείριση, από της απόψεως της επιβολής τελών καθαριότητας και φωτισμού, των χώρων μιας επιχείρησης** οι οποίοι λειτουργούν καθ' όλο το διάστημα του έτους, και των χώρων αυτής οι οποίοι λειτουργούν καθ' ορισμένο διάστημα του έτους και η επιβολή των τελών καθαριότητας και φωτισμού αναλόγως του χρόνου λειτουργίας του καθενός από τους διακεκριμένους αυτούς χώρους της επιχείρησης. Συνεπώς, στις συγκεκριμένες διατάξεις μπορούν να υπαχθούν και οι επιχειρήσεις που λειτουργούν μεν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους αλλά, λόγω της φύσης των εργασιών τους, οι χώροι που καταλαμβάνουν συγκεκριμένα τμήματά τους χρησιμοποιούνται (λειτουργούν) μόνο ορισμένο χρονικό διάστημα.

III. Η προβλεπόμενη διαδικασία υπαγωγής επιχείρησης στο άρθρ. 5 ν. 429/1976 περί εποχιακής λειτουργίας

Για την υπαγωγή μίας επιχείρησης στις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.429/1976 απαιτείται η υποβολή από τον υπόχρεο (νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης) στον οικείο Ο.Τ.Α σχετικής αίτησης - υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986, αναφορικά με το χρόνο λειτουργίας της επιχείρησης. **Στην περίπτωση που υπάρχει, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, διαφοροποίηση του χρόνου λειτουργίας ορισμένων χώρων / τμημάτων της επιχείρησης, θα πρέπει να αναγράφονται στη δήλωση λεπτομερώς το είδος των χώρων (π.χ δωμάτια, γραφεία κλπ), το εμβαδόν τους (τ.μ) και ο αντίστοιχος χρόνος λειτουργίας τους, με αναφορά συγκεκριμένων ημερομηνιών.** Όμοια δήλωση υποβάλλεται και σε περίπτωση αύξησης ή μείωσης του χρόνου λειτουργίας καθώς και σε περίπτωση διαδοχής του καταναλωτή ηλεκτρικού ρεύματος.

Το δημοτικό/κοινοτικό συμβούλιο του οικείου Ο.Τ.Α αποφαινεται για το συγκεκριμένο αίτημα, εκδίδοντας απόφαση, με την οποία είτε αποδέχεται τη δηλωθείσα εποχιακή λειτουργία της επιχείρησης, υπό την επιφύλαξη του ελέγχου αυτής, είτε την απορρίπτει αιτιολογημένα. Η αιτιολογία αναφορικά με την έλλειψη εποχικότητας στη λειτουργία της επιχείρησης πρέπει να είναι σαφής, ειδική, επαρκής και να προκύπτει από συγκεκριμένα στοιχεία του φακέλου (π.χ έκθεση αυτοψίας από διενεργηθέντα έλεγχο, αντίγραφα θεωρημένων καταστάσεων μόνιμου και εποχιακού προσωπικού της οικείας Επιθεώρησης Εργασίας).

Δεδομένου ότι, με την απόφαση αυτή προσδιορίζεται η βάση επιβολής του τέλους καθαριότητας και φωτισμού για τον αιτούντα υπόχρεο, η έκδοση της απόφασης από το δημοτικό/κοινοτικό συμβούλιο είναι υποχρεωτική και δε χωρεί απόρριψη του αιτήματος δια της σιωπηρής άρνησης έκδοσής της. Η απόφαση πρέπει επίσης να εκδίδεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης - υπεύθυνης δήλωσης, που σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να υπερβαίνει το τρίμηνο. Κατά τον καθορισμό των μηνών λειτουργίας της επιχείρησης, χρόνος μεγαλύτερος του δεκαπενθημέρου υπολογίζεται ως ολόκληρος μήνας. Από τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρ. 5 ν. 429/1976 και τη γραμματική ερμηνεία αυτών, συνάγεται ότι το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο έχει εκ του νόμου υποχρέωση να προβεί σε έκδοση απόφασης, που συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη. Κατ' άρθρ. 63 παρ. 2 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας παράλειψη υπάρχει όταν η διοικητική αρχή, αν και υποχρεούται κατά νόμο, δεν εκδίδει εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη για να ρυθμίσει ορισμένη έννομη σχέση. Η παράλειψη

συντελείται με την πάροδο άπρακτης της Προθεσμίας που τυχόν τάσσει ο νόμος για την έκδοση, είτε αυτεπαγγέλτως είτε ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, της πράξης αυτής. Στην τελευταία αυτήν περίπτωση (σιωπηρή άρνηση), αν από το νόμο δεν τάσσεται τέτοια προθεσμία, η παράλειψη συντελείται με την πάροδο άπρακτου τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης στη Διοίκηση. Η κατά τις προηγούμενες περιόδους παράλειψη συντελείται, επίσης, με την έκδοση θετικής διοικητικής πράξης από την οποία συνεπάγεται εμμέσως η βούληση της Διοίκησης να μην προβεί στη ρύθμιση ορισμένης έννομης σχέσης. Ενόψει των ανωτέρω, στην περίπτωση που το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο παραλείπει να εκδώσει απόφαση επί αιτήματος νομίμου εκπροσώπου επιχείρησης που αιτείται τον χαρακτηρισμό αυτής ως εποχικής, η παράλειψη αυτή συνιστά παράλειψη νόμιμης οφειλόμενης ενέργειας που προσβάλλεται παραδεκτώς στα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια.

Οι αποφάσεις αποστέλλονται για έλεγχο νομιμότητας στο Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας (άρθρο 5, παρ. 4 του Ν.429/1976 και άρθρο 149 ΚΔΚ.) – ήδη Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης- και υπόκεινται σε διοικητική προσφυγή κατά τις διατάξεις του άρθρου 151 του ν. 3463/2006 ενώπιον της Ειδικής Επιτροπής του άρθρ. 152 του ιδίου νόμου¹. Οι σχετικές φορολογικές εγγραφές υπόκεινται σε προσφυγή (ή ανακοπή όταν πρόκειται για λογαριασμό Δ.Ε.Η) ενώπιον των Διοικητικών Πρωτοδικείων, που ασκείται εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την επομένη της ημέρας κοινοποίησης στον υπόχρεο του αποσπάσματος εγγραφής ή από τη λήξη της προθεσμίας εξόφλησης του αντίστοιχου λογαριασμού Δ.Ε.Η (άρθρο 1, παρ.6 και άρθρο 5, παρ.4 του Ν.429/1976, σε συνδυασμό με άρθρο 285, παρ.2.β του Ν.2717/1999).

Η ανακριβής καταγραφή στο έντυπο της δήλωσης του χρόνου λειτουργίας των χώρων της επιχείρησης ή του εμβαδού αυτών επιφέρει τις έννομες συνέπειες του ν.1599/1986 και του άρθρου 19 του ν. 1080/1980. Ειδικότερα, επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 22, παρ.6 του ν.1599/1986, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.13 του άρθρου 2 του ν.2479/1997 (ΦΕΚ 67 Α'), με απόφαση του δημοτικού / κοινοτικού συμβουλίου ανακαλείται η υπαγωγή της επιχείρησης στις διατάξεις του άρθρου 5 του ν.429/1976 και επιβάλλεται, σε βάρος του υπόχρεου, με απόφαση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, εκτός από το τέλος που αναλογεί στον αποκρυστάλλωτο χώρο και πρόστιμο ίσο με το 60% του αναλογούντος τέλους (άρθρο 19 του ν.1080/1980, ΦΕΚ 246 Α'). Για τον έλεγχο της ακρίβειας της υποβληθείσας δήλωσης, οι αρμόδιες υπηρεσίες των Ο.Τ.Α θα πρέπει να

¹ βλ. αρ. 11/2007 και 78/2007 Εγκύκλιοι ΥΠ.ΕΣ

διενεργούν τόσο προληπτικό όσο και κατασταλτικό έλεγχο στις επιχειρήσεις (τόσο μετά την υποβολή της σχετικής αίτησης-δήλωσης και πριν την έκδοση της απόφασης του δημοτικού / κοινοτικού συμβουλίου, εφόσον συμπίπτει χρονικά με περίοδο μη λειτουργίας, όσο και μετά την έκδοση της απόφασης, κατά τη διάρκεια τη δηλωθείσας περιόδου μη λειτουργίας (άρθρο 5, παρ.1 του ν.25/1975). Επιπλέον οι Ο.Τ.Α στο πλαίσιο του συγκεκριμένου ελέγχου μπορούν να αναζητούν τυχόν αναγκαία στοιχεία από άλλους φορείς του δημοσίου, οι οποίοι αντίστοιχα υποχρεούνται να τα χορηγούν εντός 15 ημερών από την παραλαβή του σχετικού εγγράφου του δήμου ή της κοινότητας (άρθρο 47 του Ν.1416/84, ΦΕΚ 18 Α' και άρθρο 8, παρ.4 του ν.1599/1986, ΦΕΚ 75 Α').